УДК 811.531'373.613:811.581+003.212
DOI https://doi.org/10.32782/bsps-2024.6.8

ЛЕКСИЧНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ КИТАЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ В КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ: СТРУКТУРА Й ФУНКЦІЇ

Олександра Петровська
студентка кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії
Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
вул. Володимирська, 60, м. Київ, Україна
orcid.org/0009-0005-0326-1817
e-mail: spetrovska2006@gmail.com

Дмитро Андріанов
доктор філософії зі спеціальності 035 «Філологія»,
асистент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії
Навчально-наукового інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
вул. Володимирська, 60, м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0003-1295-2132
Researcher ID: JEF-9126-2023
e-mail: andrianov.dmytro@knu.ua

Анотація. *Корейська мова з її багатою історичною спадщиною є унікальним прикладом мовної системи, що поєднує автохтонну лексику й запозичення, зокрема, китайського походження. Створення хангилю в 1446 році не виключило використання китайських ієрогліфів (ханча), які залишили значний слід у корейській лексиці. Сьогодні в корейській мові співіснують три основні типи лексики: слова рідною мовою (고유어), слова китайського походження (한자어) і запозичення з інших мов (외래어).*

Згідно з даними стандартного словника корейської мови (표준국어대사전), частка слів китайського походження становить понад 57%, значно переважаючи автохтонну лексику. Попри аргументи лінгвістів-пуристів, що реальна частка китайської лексики може бути нижчою, її вплив на корейську мову залишається значним. Слова китайського походження переважно належать до абстрактних і концептуальних понять, часто використовуються в науковій, технічній та офіційній термінології, додаючи формальності й точності мовленню.

Важливим аспектом є поява китайсько-корейської сублексики, яка забезпечує багатство синонімічних варіантів. Наприклад, такі слова, як 빨갛다 (червоний, автохтонне) і 붉다 (червоний, китайського походження), співіснують і збагачують мовну систему. Через широке значення слів автохтонного походження вони часто мають декілька китайських відповідників, як у випадку слова 생각 (думка/ідея), що має такі аналоги: 고안, 창안 *(думка) і* 착상, 발상 *(ідея).*

Особливий інтерес викликають китайські ієрогліфи, створені в Кореї, які не мають аналогів у китайській мові (наприклад, 媤 – сім'я чоловіка, 畓 – рисове поле). Ці лексеми демонструють унікальність мовної еволюції, що відображає як вплив китайської культури, так і творчість корейського народу.

Дослідження китайської лексики в корейській мові дає змогу краще зрозуміти її функціональну роль у мовній системі, вплив на розвиток сучасної корейської мови та значення для передачі абстрактних понять. Структурна різноманітність і функціональність запозичень китайського походження роблять їх невід'ємною частиною мовної культури Кореї.

Ключові слова: *корейська мова, китайська лексика, хангиль, ханча, лексичні запозичення, мовна еволюція, мовна структура.*

LEXICAL BORROWINGS OF CHINESE ORIGIN IN THE KOREAN LANGUAGE: STRUCTURE AND FUNCTIONS

Oleksandra Petrovska
Student at the Department of Languages and Literatures of the Far East and Southeast Asia
Educational and Scientific Institute of Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Volodymyrska Str., 60, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0009-0005-0326-1817
e-mail: spetrovska2006@gmail.com

Dmytro Andrianov
PhD in Philology, Assistant Professor at the Department of Languages and Literatures of the Far East and Southeast Asia
Educational and Scientific Institute of Philology
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Volodymyrska Str., 60, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-1295-2132
Researcher ID: JEF-9126-2023
e-mail: andrianov.dmytro@knu.ua

Abstract. *The Korean language, with its rich historical heritage, is a unique linguistic system that combines indigenous vocabulary and borrowings, particularly of Chinese origin. The creation of Hangul in 1446 did not eliminate the use of Chinese characters (Hanja), which left a significant imprint on Korean vocabulary. Today, the Korean language consists of three main types of vocabulary: native Korean words (고유어), words of Chinese origin (한자어), and borrowings from other languages (외래어).*

According to the Standard Korean Language Dictionary (표준국어대사전), the proportion of words of Chinese origin exceeds 57%, significantly outweighing the native vocabulary. Despite arguments by linguistic purists that the actual share of Chinese-origin words might be lower, their influence on the Korean language remains substantial. Words of Chinese origin predominantly pertain to abstract and conceptual notions, frequently used in scientific, technical, and official terminology, adding formality and precision to communication.

An important aspect is the emergence of Sino-Korean sublexicon, which enriches the language with synonymous options. For example, words such as 빨갛다 *(red, native Korean) and* 붉다 *(red, of Chinese origin) coexist and enhance the linguistic system. Due to the broad meanings of native words, they often have several Chinese counterparts, as in the case of* 생각 *(thought/idea), which has the following analogs:* 고안, 창안 *(thought) and* 착상, 발상 *(idea).*

Particularly notable are Chinese characters created in Korea that have no equivalents in the Chinese language (e.g., 媤 *– husband's family,* 畓 *– rice field). These lexemes highlight the unique linguistic evolution reflecting both the influence of Chinese culture and the creativity of the Korean people.*

Studying Chinese-origin vocabulary in the Korean language allows for a better understanding of its functional role in the linguistic system, its impact on the development of modern Korean, and its importance for conveying abstract concepts. The structural diversity and functionality of Chinese borrowings make them an integral part of Korea's linguistic culture.

Key words: *Korean language, Chinese vocabulary, Hangul, Hanja, lexical borrowings, language evolution, linguistic structure.*

Протягом останніх двох десятиліть у світі відмічається інтерес, що зростає, до корейської культури й мови зокрема. Усе більше людей починають надавати перевагу вивченню корейської мови як альтернативі звичним західним. Незважаючи на відносно нескладну для засвоєння систему письма, розуміння корейської мови значно ускладнює той факт, що ця мова сама по собі є багатоструктурною. Вона має багато запозичень із різних мов, таких як англійська, німецька, французька та японська. Частка запозичених слів із китайської мови є однією з найбільших, переважаючи рідну лексику. Корейська лексика значно поповнилася новими лексичними одиницями китайської мови, що давно стали загальновживаними. Саме тому під час вивчення корейської мови можна стик-

нутися з великою кількістю лексики з однаковим значенням і специфічними конструкціями. Розуміння структурності корейської мови й дослідження лексики китайського походження може значно спростити вивчення мови вже на ранніх етапах. Актуальність дослідження зумовлена глобалізацією мовних процесів у світі, культурно-історичним аналізом лексичних запозичень китайського походження, контекстом обох мов і практичною значимістю для лінгвістики, а також під час розроблення навчальних програм із корейської мови. Об'єктом аналізу є корейська мова, зокрема її лексична система, особлива увага приділяється словам китайського походження.

Метою дослідження є всебічний аналіз слів китайського походження у корейській мові, визначення їхньої структури, функцій і впливу на розвиток корейської лексичної системи.

Досягнення мети передбачає виконання таких завдань: 1) визначити основні джерела китайських запозичень у корейській мові; 2) виявити функціональні особливості цих запозичень; 3) оцінити їх безпосередній вплив на мову.

Предметом дослідження є лексичні одиниці корейської мови, що мають китайське походження, а також процеси їхньої адаптації та функціонування в сучасній корейській мові.

Корейська мова, що має глибоке історичне коріння, характеризується багатогранною структурою. Хоча писемність хангиль створена лише в 1446 році, корейська мова функціонувала в усній формі й записувалася за допомогою китайських ієрогліфів. Це зумовило інтеграцію значного пласту лексики китайського походження, яка стала невід'ємною частиною її лексичного складу поряд з автохтонними мовними елементами.

Нині корейська мова має три типи лексики: слова рідною мовою, безпосередньо корейською (고유어), слова, що пішли з ієрогліфів (한자어), і слова іншомовного походження(외래어).

За основними даними словника стандартної корейської мови (표준국어대사전), корейська лексика становить 25,28%, слова китайського походження – 57,12%, китайсько-корейська лексика – 8,28%. Ті, хто напо-

лягає на лінгвістичному туризмі, стверджують, що під час японського колоніального періоду Японський генеральний уряд Кореї включив 70% китайських ієрогліфів у свій словник і лише 30% рідних слів, стверджуючи, що фактична частка китайської мови значно нижча [1].

Рідні слова та слова китайського походження поділяються відповідно до їх етимології. Рідна мова – це суто корейська лексика, яка використовувалася з давніх часів і характеризується широким діапазоном значень. Рідна мова виражає унікальну культуру й почуття народу, збагачує емоційну чутливість [2]. Наприклад, 물 (вода), 산 (гора), 어머니 (мати).

Натомість китайська лексика – це абстрактні та концептуальні слова. Вони мають точне й диференційоване значення, слугують доповненням до рідної мови. Часто ці слова стосуються офіційної, наукової, технічної термінології [3]. Вони мають більш формальний відтінок, ніж корейські аналоги. Прикладами слів китайського походження є 경제 (економіка, походить від китайського 經濟 zhèngzhì), 문화(культура, походить від китайського 文化 wénhuà), 시간 (час, походить від китайського 時間 shíjiān).

Ще як приклад можна навести афікс 학 – наука, що пішло з ієрогліфа 學 (xué). За допомогою нього можна утворити низку слів: 학교 (школа), 학생 (учень), 수학 (математика), 화학 (хімія) тощо.

Незважаючи на те що нині стверджується, що фактична частка слів китайського походження в корейській мові є меншою, ніж є справді, неможливо заперечувати взаємопов'язану природу хангилю й ханча [4]. Найбільше це підтверджується в китайсько-корейській сублексиці. Наприклад, «зображення» можна записати як 도화 або 그림. Останнє є суто корейським, а перше є китайського походження, що означає, що його також можна написати ханча (圖畵 – перший ієрогліф відповідає 도, що означає «малюнок», а другий – 화, що означає «креслення»). Таким чином, слова китайського походження є привілейованими порівняно із суто корейськими словами. Тобто, хоча всі слова можна писати хангиль, не всі можна писати ханча. Китайська лексика, на відміну від чистої корейської, підтримує більше ніж одне орфографічне представлення.

Це пояснює те, чому в корейській мові існує багато слів з однаковим значенням. Наприклад, 빨갛다 і 붉다 зі значенням «червоний» або 바꾸다 і 변경하다 зі значенням «міняти». Обидва слова мають ідентичне значення, проте перше є суто корейським словом, а друге пішло з ханча.

Через те що слова рідною мовою мають широкий діапазон значень, одному слову рідною мовою може відповідати два чи більше слів, що пішли з ієрогліфів. Тобто існує декілька слів китайського походження, відповідно до кожного значення слова. Наприклад, суто корейське слово 생각. Залежно від контексту воно може означати ідею або думку. Для кожного значення є своє слово-відповідник, що пішло з ханча: 고안 і 창안 для значення думки й 착상 і 발상 для значення ідеї.

Варто зазначити, що не всі китайські ієрогліфи запозичені [2]. Серед китайських ієрогліфів, крім імпортованих із Китаю чи Японії, є також ієрогліфи, створені й використовувані в Кореї. Наприклад, такі слова, як простуда (感氣) чи дядько (三寸). Також існують ієрогліфи, які створені корейцями й у китайській мові вони відсутні: 媤 (сім'я чоловіка) або 畓 (рисове поле).

Загалом протягом усієї історії Кореї вона неодноразово підлягала впливу сусідніх країн, зокрема Китаю. Вплив поширювався не лише на соціальні аспекти населення, а й безпосередньо на мову. Як наслідок, нині в корейській мові можна спостерігати значну частку лексики, що пішла з ієрогліфів. На відміну від слів рідною мовою, китайська лексика є більш комплексною в структурі та, як наслідок, використовується переважно для абстрактних понять, наукових термінів і як синонімічне доповнення до основної лексики корейською мовою.

Отже, дослідження китайського впливу на корейську мову виявляє, що цей вплив є не тільки результатом історичних контактів, а й важливим компонентом формування сучасної корейської лексики. Інтеграція китайських лексичних елементів у корейську мову сприяла збагаченню її словникового складу, даючи змогу ефективніше висловлювати абстрактні, наукові й технічні поняття.

Однією з головних особливостей цього процесу є те, що китайська лексика є доповненням до рідних слів, розширюючи їхнє значення й додаючи точності. Наприклад, корейські слова рідної мови здебільшого асоціюються з культурними й емоційними аспектами, тоді як китайська лексика часто пов'язана з формальними та спеціалізованими контекстами. Це сприяє створенню багатої й різнобічної мовної системи, здатної відображати як традиційні, так і сучасні реалії корейського суспільства.

Важливо також зазначити, що адаптація китайських слів до корейської мови супроводжувалася їхньою інтеграцією у фонетичну, морфологічну та синтаксичну системи корейської мови. Це створило унікальне явище, де слова китайського походження функціонують нарівні з автохтонними словами, зберігаючи при цьому специфіку свого походження.

Ще однією важливою рисою є здатність корейської мови зберігати власну ідентичність, попри значний вплив китайської культури. Цей аспект особливо відчутний у створенні корейських ієрогліфів і словникових одиниць, які не мають аналогів у китайській мові. Наприклад, специфічні корейські терміни, такі як 媤 (родина чоловіка), свідчать про активну мовну творчість і прагнення відобразити унікальні аспекти корейського життя.

Під час вивчення корейської мови розуміння впливу китайської лексики та її функцій є важливим для швидшого й ефективнішого засвоєння мови. Для студентів корейської мови знання про походження та відмінності слів рідної мови й китайського походження може стати ключем до розуміння семантичних нюансів, стилістичних відмінностей і культурних контекстів.

Загалом китайська лексика в корейській мові є невід'ємною частиною її мовної системи, яка сприяє збереженню історичної пам'яті, забезпечує функціональність у різних сферах життя, водночас збагачує сучасну мовну практику. Подальше дослідження цієї тематики має не тільки наукову, а й практичну цінність, сприяючи розвиткові методик викладання корейської мови та розширюючи розуміння взаємодії мов і культур у глобалізованому світі.

Таким чином, вивчення запозичень китайського походження не лише дає змогу краще зрозуміти історичний розвиток корейської мови, а й відкриває перспективи для міжкультурних досліджень. Це підкреслює значення мовної взаємодії у формуванні сучасного культурного й соціального ландшафту.

ЛІТЕРАТУРА

1. 권오성 «우리말 70%가 한자말? 일제가 왜곡한 거라네» (Квон О Сон «70% корейських слів є ієрогліфами? Їх спотворила Японська імперія»). URL: https://www.hani.co.kr/arti/culture/book/376204.html (дата звернення: 24.11.2024).
2. Naver blog: 초리풍경 «고유어, 한자어, 외래어» (Пейзаж Чорі «Слова рідною мовою, ханча, іноземні слова). URL: https://m.blog.naver.com/top1ha/222023799573 (дата звернення: 24.11.2024).
3. «우리말 어휘의 체계(고유어,외래어,한자어)와 어휘 양상(지역방언, 사회방언, 전문어)» («Корейська система лексики (слова рідною мовою, іноземні слова, ханча) та аспекти лексики (регіональний діалект, соціальний діалект, технічна мова»). URL: https://sseon10.tistory.com/entry/%EC%9A%B0%EB%A6%AC%EB%A7%90-%EC%96%B4%ED%9C%98%EC%9D%98-%EC%B2%B4%EA%B3%84%EA%B3%A0%EC%9C%A0%EC%96%B4%EC%99%B8%EB%9E%98%EC%96%B4%ED%95%9C%EC%9E%90%EC%96%B4%EC%99%80-%EC%96%B4%ED%9C%98-%EC%96%91%EC%83%81%EC%A7%80%EC%97%AD%EB%B0%A9%EC%96%B8-%EC%82%AC%ED%9A%8C%EB%B0%A9%EC%96%B8-%EC%A0%84%EB%AC%B8%EC%96%B4 (дата звернення: 24.11.2024).
4. Kim, Yoolim & Kotzor, Sandra & Lahiri, Aditi. Is Hanja represented in the Korean mental lexicon?: Encoding cross-script semantic cohorts in the representation of Sino-Korean. Lingua, 2021. 264 p.
5. Шестакова О.В. Морфологічний спосіб творення лінгвістичних термінів корейської мови. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації».* Київ, 2020. Том 31 (70). № 2. Ч. 4. С. 111–115.

REFERENCES

1. 권오성 «우리말 70%가 한자말? 일제가 왜곡한 거라네» (Kwon Oh-seong «70% of our language is made up of Chinese characters? Japan distorted it». Retrieved from: https://www.hani.co.kr/arti/culture/book/376204.html [in Korean].
2. Naver blog: 초리풍경 «고유어, 한자어, 외래어» (Chori Landscape «Native Words, words from Chinese Characters, Foreign Words»). Retrieved from: https://m.blog.naver.com/top1ha/222023799573 [in Korean].
3. «우리말 어휘의 체계(고유어,외래어,한자어)와 어휘 양상(지역방언, 사회방언, 전문어)» («The system of Korean vocabulary (native words, foreign words, words from Chinese characters) and vocabulary patterns (regional dialects, social dialects, technical terms)»). Retrieved from: https://sseon10.tistory.com/entry/%EC%9A%B0%EB%A6%AC%EB%A7%90-%EC%96%B4%ED%9C%98%EC%9D%98-%EC%B2%B4%EA%B3%84%EA%B3%A0%EC%9C%A0%EC%96%B4%EC%99%B8%EB%9E%98%EC%96%B4%ED%95%9C%EC%9E%90%EC%96%B4%EC%99%80-%EC%96%B4%ED%9C%98-%EC%96%91%EC%83%81%EC%A7%80%EC%97%AD%EB%B0%A9%EC%96%B8-%EC%82%AC%ED%9A%8C%EB%B0%A9%EC%96%B8-%EC%A0%84%EB%AC%B8%EC%96%B4 [in Korean].
4. Kim, Yoolim & Kotzor, Sandra & Lahiri, Aditi. (2021). Is Hanja represented in the Korean mental lexicon?: Encoding cross-script semantic cohorts in the representation of Sino-Korean. Lingua. 264 p.
5. Shestakova, O.V. (2020). Morfologichnyj sposib tvorennya lingvistychnyh terminiv korejskoyi movy [Morphological method of creating linguistic terms in the Korean language]. Vcheni zapysky Tavrijskogo nacionalnogo universytetu imeni V.I. Vernads'kogo. Seriya: Filologiya. Socialni komunikaciyi. Kyiv: Volume 31 (70), No. 2, Part 4, pp. 111–115 [in Ukrainian].